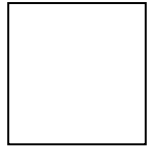

Retouradres: Wedderweg 30,
9699 RE Vriescheloo

Muldersnijs 2020-4

Adressticker

Prettige feestdagen

ISSN 1872-6739

COLOFON

Muldersnijs is het blad voor leden en donateurs van de vereniging Molenwerkgroep Oost-Groningen. KvK no. 40037981. Het blad verschijnt 4x per jaar en wordt mede mogelijk gemaakt door onze adverteerders.

Bestuur:

Voorzitter: Alidus Hofsteenge, 0597-530838

info@molenwerkgroepoostgroningen.nl

Secretaris: Remko Verstok, Wedderweg 30, 9699 RE Vriescheloo

secretaris@molenwerkgroepoostgroningen.nl

Penningmeester: Nico Holman, Hoofdweg 171, 9697 NG Blijham

Leden: Jan Kugel en Abel Middel

Bankrekening: **NL55 INGB 0003 0251 39**

t.n.v. Molenwerkgroep Oost-Groningen

De contributie bedraagt € 10,00 per jaar of deel van een jaar.

Website: www.molenwerkgroepoostgroningen.nl

Instructeurs:

Molen Edens te Winschoten, J. Kugel 06-10323438

Molen Dijkstra te Winschoten, N. Holman 0597-562894

Molen de Vier Winden te Pieterburen, D.J. Tinga 0595-441389

Redactie: Hemmo Poppen

redactie@molenwerkgroepoostgroningen.nl

Het blad wordt afgedrukt toegezonden of op verzoek als PDF (in kleur) per mail toegestuurd.

Voorpagina: Molen "Edens" Winschoten in kerstsfeer

Foto: Jan Kugel

Beste leden/ molenaars,

Jullie hebben het waarschijnlijk al wel aan zien komen, maar helaas hebben we ook moeten besluiten de geplande

nieuwjaarsvisite op 9 januari in molen Edens niet door te laten gaan.

Om een definitief besluit te nemen over de voorjaarsvergadering is nog wat voorbarig.

Statutair moet die doorgaan, omdat er dan een aantal noodzakelijke besluiten moeten worden genomen. Als het dan maar enigszins mogelijk is zullen we die zo organiseren dat we lijfelijk aanwezig kunnen zijn. Daarmee ook invulling geven aan één van de doelstelling van de werkgroep; het onderhouden van de onderlinge contacten.

Als dat in maart niet mogelijk is zullen we de voorjaarsvergadering digitaal organiseren.

Met vriendelijke groet,

Remko Verstok,
Secretaris.

CONTRIBUTIE

De penningmeester roept de leden op hun contributie 2021 te betalen. De kosten zijn bij betaling vóór 1 april € 10,-. Na verzending van herinneringen wordt dit € 15,-

Doe dit a.u.b. om onze mooie werkgroep ook financieel te steunen.

IEMAND ZIN IN EEN WINDMOLEN?

Door Bea Tilanus uit facebook

“In de buurt van Arles, staat een oude molen te koop, gebouwd op de top van een heuvel in een bekend Provençaals dorp. De molen is geclassificeerd als historisch monument en is wereldwijd bekend. Oorspronkelijk gebouwd om meel te produceren, is deze molen perfect gerestaureerd en tegenwoordig is het een plek die volop geschiedenis en emoties ademt. Het gaande werk van de molensteen in de toren verkeert in perfecte staat. Aan de voeten van de molen, uitzierend over over een rotsachtige vallei, trekt een prachtige gewelfde kamer toeristen van over de hele wereld en maakt het een toeristische trekpleister die je gezien moet hebben in de Provence. (Door mij uit het Frans vertaald)

GEBEURTENISSEN UIT HET VERLEDEN

Opgespoord door Michel Steemers

— Te Gouda had een treurig ongeluk plaats op den koorndmolen van den heer Jonker. Terwijl de meesterknecht Bernard Houthof bezig was om den molen te kruijen, brak de ketting, met het gevolg, dat H. over den omloop van den molen viel en onmiddellijk op de plaats dood bleef. De ongelukkige was een oppassend huisvader en laat eene vrouw en verscheidene kinderen na.

In 2018 werd ontdekt dat er een scheur in het linker voeghout van molen Dijkstra in Winschoten was ontstaan. Dit kwam aan het licht nadat de linkerkant van het buikstuk en het teenstuk van de vang aan gingen lopen. Verstellen van de vang was geen optie omdat er tussen teenstuk en voeghout geen ruimte meer zat. De enige oplossing toen was om de as een stukje te verhogen. Bij die werkzaamheden in november 2018 is de breuk gemarkeerd met twee streepjes en een tussenruimte van 10cm. Dit met het verzoek van de molenmaker om regelmatig de afstand van die 10cm in de gaten te houden. Het voeghout is net zo oud als de molen (1862) en de scheur zit precies bij een noest en onder de rust van de vang.

In november 2019 blijkt de afstand tussen de twee streepjes opgelopen te zijn naar 10,7 cm. Tijd dus om de molenmaker te raadplegen.

Zijn advies niet meer draaien en er komt een onderzoek met assistentie van de Monumentenwacht.

Het oordeel is dat het voeghout versterkt moet worden en er wordt voor gekozen om een balk onder het voeghout te bevestigen met een aantal bouten door het voeghout. De nieuwe balk is van grenenhout en heeft een afmeting van 14 x 19 cm. De balk loopt van de kruiring voor naar kruiring achter en dient tevens als keerklamp. Ook heeft de molenmaker wat ruimte gecreëerd tussen voeghout en teenstuk van de vang zodat deze geheel vrij kon worden getrokken.

Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd in februari van dit jaar. Ook nu zijn er weer merktekens gezet. 2 streepjes met een tussenruimte van 15 cm.

Gaandeweg het jaar is regelmatig de afstand tussen de streepjes gemeten en in oktober bleek dat er toch nog weer 3 mm was bij gekomen.

Nog geen alarm op dat moment, maar op 14 november bleek toch de vang weer aan te lopen en was de ruimte tussen voeghout en teenstuk vrijwel verdwenen.

Dat betekende dus dat er beweging in zit en dat het voeghout steeds weer een beetje omhoog komt.

In de week er na is melding gemaakt van het euvel bij de gemeente als eigenaar van de molen.

Daags na de melding kregen we het bericht dat er een nieuw onderzoek kwam en dat de molen voorlopig maar niet moest draaien.

Op 3 december is er een onderzoek geweest waarbij vertegenwoordigers van de gemeente, Monumentenwacht, molenmaker en adviseur Anne Wieringa van het gelijknamige molenbouwadviesbureau uit Winsum de situatie hebben opgenomen.

Op mijn verzoek heb ik ook onze deskundige van de molenwerkgroep Alidus Hofsteenge gevraagd om zijn licht er over te laten schijnen.

Nu is het wachten op de uitkomst van het onderzoek en de conclusies die daar over getrokken worden.

Ik kreeg het idee, dat het een grote operatie zal moeten worden.

Afwachten dus en voorlopig niet draaien.

Om de pijn wat te verzachten heb ik de stelling toch maar versierd met kerstverlichting.

De buurt vindt het in elk geval prachtig.

Hemmo Poppen

CURSUS MOLENGIDS Bericht van Erfgoedpartners

De cursus Molengids gaat weer van start! Tussen januari en juli 2021 zijn er zes bijeenkomsten van een dagdeel. Nieuwe cursisten zijn welkom om het certificaat Molengids te halen. Als Molengids ben je de schakel tussen de molen en de molenaar en het publiek. Naast technische en historische kennis over molens is er veel aandacht voor het publiek: hoe ontvang je een schoolklas? Wat behelst een goede en leuke rondleiding voor verschillende soorten groepen? Het pakket bestaat uit zes verplichte modules en een afsluitende opdracht. Pakketprijs voor zes modules: €200,-

Voor meer informatie kijk op <https://erfgoedpartners.nl/cursus/cursus-molengids-2/> of klik [hier](#).

ALHOF

bouwkundig adviesbureau

▶ ▶ ▶ uw bouwkundig adviseur
gespecialiseerd in monumenten

▶ constructieberekeningen
▶ ontwerp en tekenwerk
▶ inspecties en bouwkundig rapportages
▶ bouw fysica
▶ vergunningaanvraag en bouwbegeleiding

Dorpsstraat 22
9699 PH Vriescheloo
alhof@planet.nl

tel : 0597 - 530 838
fax : 0597 - 530 858
mobiel : 06 - 12 371 163

vraag vrijblijvend een brochure aan

**OP DE KORENMOLEN “DE HOOP”; TE HORN (L) MAALT DE ENIGE
VROUWELIJKE MOLENAAR .**
Bijdrage van Wieke Duinmeijer

Uit : Weekblad “De Molenaar” 1952.

Overgenomen uit de “Gazet van Limburg” te Maastricht.

Mulderin Van de Voort is behalve moeder van een groot gezin , een knappe molenaarster , die in uitoefening van haar vak voor geen enkele mannelijke collega behoeft te buigen.

Háár dagtaak ligt op de molen. Daar ontvangt zij de boeren die hun graan komen afleveren.

Daar trekt zij met behulp van haar dochter de zware zakken naar boven .

Daar luistert zij naar de muziek van krakend ruisen der kamwielen en het malen der stenen. Zij kent de geheimen van dat geluid: zij hoort in het wentelende gedruis van het houten mechanisme de kracht van de wind. Zij hoort hoe de kracht af- en toeneemt.

Met ingespannen aandacht moet zij dit alles observeren, omdat daarvan de capaciteit van de molen afhankelijk is.

In de stoffige ruimte verricht zij haar werk, dag in, dag uit. Daarin ligt tevens de tragiek van haar leven. Toen enkele jaren geleden haar man stierf zag zij zich genoodzaakt het bedrijf voort te zetten.

Nu zeggen de toeristen en journalisten , dat ik de enige vrouwelijke molenaar van West Europa ben, lacht zij, maar het is eigenlijk niet anders dan de harde werkelijkheid die mij er toe heeft gedwongen .

Maar ik houd van dit werk omdat mijn man er van hield en omdat het bestaan van mijn gezin er door gewaarborgd wordt.

Er klinkt een zekere trots in de woorden van de molenaarster , wanneer zij ons rondleidt tussen de meelzakken die in het schemerdonker staan opgetast. Zij vertelt hoe ze te werk gaat en hoe het houten mechanisme draait als de wind in de zeilen blaast.

Met bewonderenswaardige vakkennis geeft zij haar uitleg, en wordt enthousiast wanneer zij op de derde verdieping bij de molenstenen staat en hun werking beschrijft.

Hier wordt de korrel fijngewreven en tot meel gedraaid dat door deze opening in de zakken komt. Dan komen de boeren weer en laden het op.

Ze bringe et nao de bekker en dae meuktj dao brood van-- den kenne de luuj ète van et mèl det ich hób gemale.

Dan kijkt zij peinzend over het dorp dat stralend in de zon ligt.

Morgen begint weer het werk zegt zij terwijl ze omhoog kijkt naar de kap, waarop in letters geschreven staat “DE HOOP.

Uit Molenspiegel van A, Bicker Caarten.

VELDKAMP'S WORDT WEER MOOI

Door Joep Gründemann

Sinds een paar maanden ben ik als tijdelijk molenaar verbonden aan Veldkamp's Meuln in Bellingwolde. Dat begon, toen de laatste molenaar had aangegeven, dat hij er mee stopte om regelmatig de trip naar deze molen te maken.

Stilstand in achteruitgang is mijn idee, waarop ik bij de gemeente mijn wens te kennen heb gegeven. Ik blijf wel draaien in Bourtange zelf, maar onderneem nu ook acties in Bellingwolde.

Toen ik begon was er al een tijdje niemand geweest. Dus was er een opeenhoping van vuil, stof en dierentrop. Op de kapzolder was een duivenechtbaar hun kroost aan het opvoeden. Grote schoonmaak was het eerste dus.

Daarna heeft een reeks van geplande restauratiewerkzaamheden de molen een geheel ander aanzicht gegeven. Eerst kwamen een nieuwe fokken aan de roedes. Red-cedar fokken met remkleppen, die verder door weer en wind mogen verkleuren tot een mooie grijze kleur.

Daarna kwam het grote werk. Steigers werden op de stelling geplaatst en die werden ook weer mooi van een zeil voorzien. Zo kon het stucwerk, dat door de jaren heen lelijk en slecht was geworden, eens goed worden aangepakt. Een ervaren restauratiestucator heeft de slechte stukken gerepareerd, of weggehaald. Het metselwerk vlak onder de kruivloer moest ook aangepakt worden. Hier was in het verleden verkeerd materiaal gebruikt en dat had ook gevolgen gehad.

Als de ondergrond klaar is, zal met zes man de hele molen in één dag van een nieuwe stuclaag worden voorzien, zodat er geen naden komen. Eenmaal droog, zal er weer een witte laag verf op komen, om het aanzicht weer net als vroeger te maken.

Dan zal er ook onderhoud komen aan de houten delen. Deurkozijnen naar de stelling worden gerepareerd, want daar vallen nu de gaten in. Geheel voorzien van aan nieuwe verflaag zal deze mooie molen klaar zijn voor zijn nieuwe molenaar.

Ik hoop, dat er snel weer iemand bereid is deze molen regelmatig te laten draaien. De buurt zal dat zeer waarderen. Voor een molenaar is dit een pracht object, om het vak uit te oefenen en dit stuk historisch erfgoed in stand te houden. Wie eens wil kijken of deze molen bij je past, laat maar weten.

Pension

Uw logeeradres

bij de molen

"Stee en Stoetje"

Harm en Ankie Prenger

-Logies en ontbijt

-apartemenen

-fiets en fietsroutes

Guest house

Your lodgings

at the windmill

"Stee en Stoetje"

Harm en Ankie Prenger

-Bed and breakfast

-apartments

-Bicycles available
for cycling

Pension

Ihre wohnadresse

bei der mühle

"Stee en Stoetje"

Harm en Ankie Prenger-

-Übernachtung mit fruhstuck

-appartements

-fahrräder und beschreibungen

von Radfahrrecken durch die

prachtvolle umgebung vorhanden

Wedderweg 25

9699 RA Vriescheloo (Gr.)

0597-541860

hprenger@planet.nl

Brood
&
Banket

Brans

A.J. Ludolphie

Feiko Clockstraat 172

9665 BK Oude Pekela

Tel. 0597-612491

Beneden Westerdiep 71

9645 AG Veendam

Tel. 0598-613207

Beikes Schilderswacht bv

Vastgoed onderhoud & beheer

T. 0597-43 21 80

www.beikesschilderswacht.nl

www.beikesschilderswacht.nl

MOLEN WEDDERMARKE

Ik heb een gedichtje gemaakt over de molen Weddermarke. Ik woon in Wedde en loop of fiets er geregeld langs. Vandaar...
Ids Vlieg.

Jij zwaait naar het oosten en het zuid.
Als windmolen de tijd ver voor je uit.
Ik laat mijn haren losjes waaien
als jouw vier wieken vrolijk draaien.

Ook vanaf de N 368 wil ik je zien.
Kunnen de bomen daar dan weg misschien?
Je vleugels vliegen door de luchten
en horen mijn bewonderende zuchten.

De namen Timmer, Loning, Van der Veen
staan gestroomlijnd in je gevelsteen.
Het water, door je vijzel voort bewogen,
om het lage land weer op te drogen.

Jouw wielen draaien in en om elkaar.
Jij doorstaat alle getijden van het jaar.
Na elke wandeling of lange fietsenrit,
gerust dat ik bij jou op het bankje zit.

Het witte sterretje voor de hoge zolder
overziet de tevreden Weddermarke polder.
Met armen uit elkaar loop ik te dansen,
te draaien, te zwaaien en met jou te sjansen.

DE WESTERSE MOLEN

Een bijdrage van Wim van Rheen

Weer “smoel” voor de Westerse molen.
Goed werk vraagt tijd.
Vijftien maanden lang leek het alsof er een doofpot in het landschap stond.
Want vooral de kap van deze molen was aan een grote opknapbeurt toe.
Nadat deze 1 augustus vorig jaar afgenomen was moest er meer werk worden gedaan dan van tevoren was verwacht.
Driekwart is/moest uiteindelijk worden vernieuwd.
Aan het wiekenkruis zijn ook delen vervangen.
De staartbalk die verticaal achteraan de molen hangt is opnieuw geschilderd en de schoren zijn ook gerepareerd met nieuwe delen en werden daarna ook geschilderd.
Uitgevoerd door A.Doornbosch uit Adorp.
Een feestelijke opening zal waarschijnlijk in het voorjaar worden gehouden .

MOLEN "BEDENKINGEN"

Door Reinier Spaans

Een molen die boos is heeft fokwieken, een opgefokte molen dus.
Een staakmolen moet je op zijn staart "trappen"
Een molen die verdwenen is kan het dan zijn dat ie "gevlucht" is.
Spruiten vind je niet alleen op je bord.
Een kraakheldere molen wil dat zeggen dat je van de borden kunt eten.
Een molenaar "vangt" op 2 manieren als die klaar is gooit ie de vang er op en trekt zijn portefeuille om af te rekenen.

Genoeg onzin vanuit België ik mis jullie.
Fijne feestdagen en alvast een goed 2021 gewenst.

Rein

Dit verhaal gaat over de eerste boer en molenaar in het werkgebied van de Molenwerkgroep. Het brengt ons terug naar het begin van onze jaartelling: het jaar nul. Met uitzondering van enkele hoge gedeeltes bestond geheel Westerwolde en Oldambt uit "ain grode palternaksie". De scheiding van land en water was soms moeilijk te onderkennen. Onze Lieve Heer vond het tijd, dat hier iets aan gebeurde. Bij de "schepping" was het Hem

immers ook gelukt om water van het land te scheiden. Hij ging aan de slag met wind, water en land.

Toen het gelukt was om met behulp van de Dollard een flinke laag droge klei te creëren, kneedde Hij hieruit een flinke mannetjespop en blies er LEVEN in.

Ook daar is Onze Lieve Heer goed in. Bij de schepping van Adam was Hem dat ook al aardig gelukt. De nieuwe manspersoon kreeg de opdracht om het nieuwe land naar behoren te beheren en geschikt te maken voor de verbouw van voedsel voor de te verwachte toestroom van "nije Grunnegers".

De man wilde zich echter niet bloot vertonen aan de nieuwe toestroom en zorgde voor een passend kostuum: boezeroen, vest, manchester broek, pet

en klompen. Hij completeerde het geheel met een dikke sigaar "in de kop" en "n golden horlozie in t vestjebuuts".

"Is aal dat laand van mie???" vroeg hij. "Ja", zei Onze Lieve Heer, "al het land is voor jou!"

"Den van mien laand oaf! Want ik heb t drok!!"

De boer bouwde een mooi huis in de buurt, waar nu Wedde ligt en verbouwde veel graan; vooral op de klei van het Oldambt. Het vele graan werd met *wrijfstenen* gemalen door deserteurs uit het Romeinse leger. Zij waren gevangengenomen door onze voorouders en gedwongen om dit slavenwerk te verrichten. Maar de toestroom van vluchtelingen uit het westen van ons land was zo groot, dat de slaven hun armen uit het lid wreven. Maar er was geen meel genoeg om ze allen te voeden. Onze Lieve Heer zag dit aan en kreeg medelijden met de hongerige Groningers en doodvermoeide slaven. Hij riep Zijn eerste bediende, Petrus, bij zich en legde hem het probleem voor. Petrus kwam met een goed idee.

Hij wist een aantal nakomelingen van de metselaars van de toren

van Babel te bewegen om een hoge **molen** te bouwen; een molen met wieken, die krachtig genoeg was om voor de gehele bevolking het graan van de Oldambster klei tot meel

te vermalen. Er verscheen een reusachtige ronde stenen molen op de grens van het tegenwoordige Oldambt en Westerwolde.

Helaas...! Door de enorme hoogte van de molen schudde en trilde het bouwwerk wanneer het z'n werk deed; met name als het flink waaide. Er was niemand te vinden, die het werk met deze molen aandurfde. Gelukkig kreeg Petrus weer een briljant idee. Op de Giezelbaarg bij Wedde was 3 dagen tevoren een man terechtgesteld en die bungelde daar nog aan de boom. Hij zou aan het slingeren gewend zijn en zou vast molenaar willen worden. Snel werd hij los gesneden en Onze Lieve Heer blies het **leven** er weer in. De misdadiger rende naar de molen, spande hem aan en maalde, dat het een lieve lust was. Dat heeft hij daarna nog vele, vele jaren gedaan ten behoeve van de hongerige bevolking.

Nu wordt er wel gefluisterd, dat hij de oorzaak is, dat met name korenmolenaars de faam kregen "niet altijd even eerlijk te zijn".

MoGeluk

Mien mouder wol mie geven een mulder met geweld.

Ain mulder om mit te leven en dat allain om geld!

O, nee; o, nee. Zo'n kiek in de wind

Dij steelt oet elke zak ain spint.

En dan en dan; wat mout ik mit zo'n man.

Maar dat geldt natuurlijk niet voor de leden van de Werkgroep!!!

MOLENSPREEKWOORDEN

Tegen windmolens vechten
(En strijd die niet te winnen is)

De molen is door de vang
(De zaak of persoon is in de war,
of een hopeloze situatie)

Alle molenaars zij geen dieven
(Scheer niet iedereen over
dezelfde kam)

Met molentjes lopen
(In de war zijn)

Door de molen halen
(Een zeer uitgebreid procedure
doen ondergaan)

Koning
Molenzeylen

- *Nieuwe zeilen*
- *Reparaties*
- *Touwwerk*
- *Smeermiddelen*
- *En meer...*

Fa. Koning v.o.f.
058-2135830 / 06-15107316
info@koning-molenzeylen.nl

www.koning-molenzeylen.nl

In het meelpakhuisje bij de middelste van de drie grote achtkante stellingmolens -molen Dijkstra- nabij het centrum van Winschoten is de werkplaatsinventaris van de vroegere molenmaker Harm Wiertsema uit Scheemda gehuisvest. De heer Wiertsema moest om gezondheidsredenen omstreeks 1960 zijn generaties lang bestaand ambachtelijk molenmakersbedrijf staken maar bleef in zijn bedrijfswoning wonen en liet zijn werkplaats met inventaris ongewijzigd. Na zijn overlijden in 1979 bleef mevrouw Talens -een nicht die hem jarenlang verzorgd had- daar wonen en ook die wilde als mede-eigenares alles zo laten zoals het was. Op de lange duur bleek dat niet houdbaar. De gebouwen moesten hoognodig gerenoveerd worden maar de middelen daarvoor ontbraken. Het terrein met opstallen werd daarom medio 1999 als bouwterrein verkocht. Pogingen om de bijzondere werkplaatsinventaris elders in één geheel onder te brengen schenen te mislukken, totdat de toenmalige gemeente Winschoten het meelpakhuisje bij molen Dijkstra ter beschikking stelde.

Mevrouw Talens en haar familie schonken de werkplaatsinventaris aan de daarvoor opgerichte Stichting Historische Werkplaats Wijlen Molenmaker Harm Wiertsema.

Vrienden van mevrouw Talens en vrijwilligers uit de molenwereld brachten de inventaris over naar Winschoten en hebben getracht alles in dezelfde geest op te stellen en een plek te geven.

Wat is er te zien.

De werkplaatsinventaris bevat twee oude werkbanken met een antieke bankschroef, veel oude handgereedschappen als beitels, schaven, zagen, tangen, sleutels, koevoeten, hamers, mokers, voorhamers, timmerkisten, enz. enz.

Aan machines een lintzaag, een houtdraaibank, een schaafmachine en een slijpsteen met een elektromotor en de nodige drijfwerken. Deze zijn om veiligheidsredenen niet aangesloten.

Verder hijs- en hefwerktuigen als houten en ijzeren takelblokken, kettingtakels, touw, kettingen, dommekrachten, vijzels, het bovenblad van een z.g. kaapstander, etc.

Voorts een grote hoeveelheid typische molenonderdelen, raderen en wielen, deels uit de sloop en gericht op hergebruik in andere molens. Bij voorbeeld: diverse hals- en penstenen.

Bijzonder is een grote verzameling van modellen van kammen van diverse molens uit de regio maar ook daar buiten.

Topstuk is de telkens verlengbare boor, waarmee in de molenas boven in de kap in de lengte een gat werd geboord voor de bediening van de zelfzwichtingskleppen. Dit gebeurde van achteruit en met een langzaam draaiende molen.

De bedoeling is:

- a. deze unieke verzameling voor het nageslacht te bewaren;
- b. de bezoekers een indruk te geven hoe er een halve eeuw en langer geleden gewerkt werd en welke gereedschappen, machines en hulpmiddelen men toen gebruikte.

Bezoek van de werkplaats is mogelijk als de molen open is en de molenaar(s) aanwezig is (zijn) of op afspraak.

Om wat meer aandacht te schenken aan de werkplaats is in 2018 het plan geopperd om de collectie digitaal te laten zien op de collectiegroningen.nl.

Dat is een website waar digitaal een kijkje kan worden genomen in een gedeelte van musea in de provincie Groningen.

Het één en ander is in gang gezet door medewerkers van Erfgoedpartners in Groningen. Er zijn door Anton Tiktak foto's gemaakt, heeft Fred Ootjers nog vlak voor zijn overlijden teksten geschreven en is onlangs een mooie animatiefilm over het doorboren van een molenas en de functie van zelfwichting gemaakt door Christa Moesker. Het hele project is gefinancierd door het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Een kijkje is te nemen op

<https://collectiegroningen.nl/bladeren/instelling/Molenmakerswerkplaats%20Wiersema/>

Of scan met je telefoon of tablet de QR code

**Gebroeders
Eckhardt B.V.**

- Mengvoeders
- Voeradditieven
- Mineralen
- Bodem- en mestverbeteraars
- Meststoffen
- Huisdiervoeders
- Dierverzorging

Wollinghuizerweg 5 – 9551 TG Jipsinghuizen
Tel. 0599 326219 – Fax. 0599 326459
Email: gebroederseckhardt@hetnet.nl -
www.eckhardt-mengvoeders.nl

Na de roedebreuk van De Dellen en ook van de Goudriaanse Molen in Goudriaan maakt de Vereniging De Hollandsche Molen zich kopzorgen zoals in het laatste nummer "Molens" van de vereniging vermeld staat.

Er wordt dan ook een groot onderzoek ingesteld naar de oorzaak.

Die oorzaken kunnen zijn aantasting door corrosie (roestvorming), materiaalmoetheid of een fout in het ontwerp of de uitvoering.

Vooralsnog is de exacte oorzaak bij de Dellen nog niet bekend, maar het lijkt erop dat het hier op materiaalmoetheid gaat.

Een molen met zelfzwichting heeft sowieso al een behoorlijk zwaar gevluucht en daar moet de roede op berekend zijn.

Een kleine oneffenheid kan op een andere plaats in het materiaal grote

krachten veroorzaken die op den duur kunnen leiden tot roedebreuk.

Op zondag 20 september brak plotseling een roede van de molen De Dellen. De molenaar bevond zich in de draaiende molen toen 'de ramp' zich in de namiddag afspeelde. Er hebben zich gelukkig geen persoonlijke ongelukken voorgedaan.

De schade aan de molen is enorm.

Om voldoende middelen bij elkaar te krijgen zijn fondsen en subsidieverstrekkingen aangeschreven. Naast die financiële hulp zal ook de molenstichting zijn steentje moeten bijdragen en zijn daarom een crowdfunding actie begonnen bij het molenfonds.

De eerste inzet was om 2000 euro bij elkaar te halen. Inmiddels is het streefbedrag verhoogd naar 10.000 euro en als ik dit schrijf op 15 december is daarvoor reeds 4890 euro gedoneerd

Helpt u mee de wieken van De Dellen te restaureren?

U kunt een gift overmaken via rekeningnummer NL71INGB0000113590 t.n.v. De Hollandsche Molen o.v.v. De Dellen.

(bron www.molenfonds.nl), eigen foto

In Groningen 'lopen' de molens: "Meulen lopt 80 enden" en "Dei meuln lopt hard".

Molens, welke vlug reageren, noemt men aidel.

Als een molen er plotseling vandoor gaat, zegt men: "Hai baintjert dr oet" (bain is been, dus hij neemt de benen)

Als een molen heel langzaam draait, heet het: "Hai slingert maor 'n beetje".

Op de Groninger koren- en pelmolens maakt men als volgt onderscheid in de windsterkten: 's morgens vroeg staat er eerst een slingerwindje, welke in de loop van de morgen aanloopt tot een goede maalwind, terwijl de wind in de middag aanwakkert tot een pelwind.

Ook in Groningen noemt men het op de wind zetten van de molen kruien: "Hai mot kruid worden" en "Hai het hom wat omkruid". De afstand welke men kruit, wordt zowel bij de koren- als bij de watermolens, per veld uitgedrukt. (Een achtkant molen heeft acht velden en vier liggers) Men zegt dan bijvoorbeeld: "Meuln stait 'n veld oet wind" en "Hai wordt een half veld oet wind kruid" of "'n ligger oet wind kruien".

Wanneer een molen enige tijd met zijn wiekenkruis in dezelfde richting heeft gestaan en dientengevolge de kap moeilijk loskomt als men de molen wil kruien, zegt men: "dat meuln in 't nust zit" en "oet nust kruid worden mot" (nust is nest). 180° omkruien heet half omkruien.

Als de molen (het wiekenkruis) met de wind achter staat, zegt men: "Meuln stait mit gat in wind".

Hoewel de meeste Groningers molens zelfzwichting hadden, zijn daar de uitdrukkingen met betrekking tot de zeilbespanning wel bekend. Het optuigen heet "Zailn d'r veurlegg'n" of "zailn inspann'n".

Het oprollen heet "meuln oetspann'n". Voorts spreekt men van "zail bielegge'n" en "zail zichten". "Mulder het hom nait oetspand had" en "Mulder het zail nait veur weg had".

Ook in Groningen wordt niet van een wiek gesproken maar van "rou" (roede) "Meulnrou stait in 't kruus". Een ander stand: "Meuln stait recht" of "Meuln stait liek".

De grootte van de zeilbespanning wordt als volgt aangegeven. Volledige bespanning: "Mit vol lapke" of "mit vair voln". Indien een tipje opgerold is: "Mit 'n duker" of "mit 'n onderlientje". Met halve zeilen heet: "Mit 'n middellientje". (De zeilen hebben in Groningen 3 lijnen.)

Indien zich boven de roe nog een stuk zeil bevindt: "Mit 'n bov'n lientje" of "mit hoog lientje".

Wanneer het heel hard waait, "Lopt meuln mit lege hekk'n" en soms "mit borden oet".

Als de mulder wegens harde wind niet van de stelling weg kan, zegt men: "Hai ken nait bie steert vot". In de luwte staan heet: "In leite van meuln stoan".

"Meuln stait in 't kruus aster 'n feest is bie mulder; as ter rouw is, stait meuln in treur".

Op de Groninger pel- en korenmolens is de stellingzolder, waar meestal ook het meel wordt opgevangen en waar tevens gepeld wordt, altijd de pelzolder. De verdieping erboven, waar de maalstenen liggen, is de stainzolder en daarboven de loozolder, zo genoemd naar het luien van de zakken, in Groningen looien genoemd. In deze provincie worden de zakken met behulp van het luiwerk op een soort tafeltje naast de stortkaar boven de maalsteen gezet.

Van hier worden de zakken leeggestort. Het is een vaste uitdrukking, dat er gezegd wordt: "Dr staon twei mud veur stain".

De vang lostrekken heet: "Vang in haok trekk'n". De vang laten zakken: "Vang dr oplegg'n" of "vang dr op loaten".

Heeft de molen een roe gebroken en moet de molen daarom met twee wieken malen, dan wordt er wel gezegd, dat de molen "aan 't laand meetn is". Met deze typische uitdrukking, welke het vreemde beeld van één draaiende roe uitstekend weergeeft en tevens de Groninger humor verraad, mogen we de beschouwing over de taal van de Grunninger mulder besluiten.

GEVONDEN IN MOLENDATABASE.NET

Algemeen

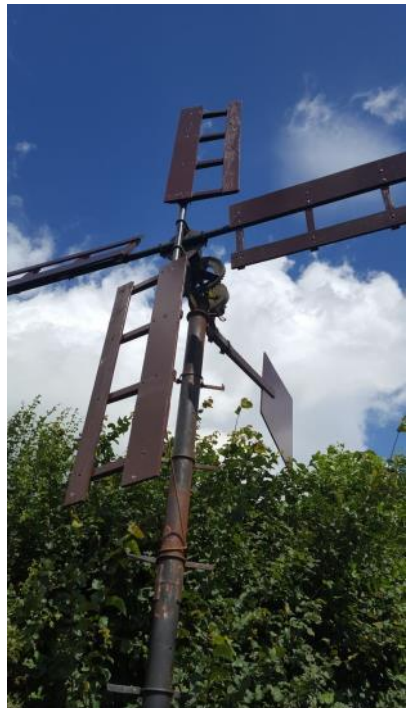
dbnr.	3115
plaats	't Waar
gemeente	Oldambt
provincie	Groningen
locatie	RD X 259554, Y 582892 N 53.222412, O 6.952674 toon op kaart
status	bestaand
functie	op peil houden natuurgebied
toestand	redelijk
maalvaardig	?

Constructie

beschrijving	ijzeren weidemolen
fabrikaat	Bakker, IJlst
type	Record no. 9
inrichting	waaierpomp

Aanvullingen

Een handbediende roestige Bakkermolen.

Molenmakersbedrijf **Molema**

V.O.F.

Provincialeweg 4a, 9677 TW Heiligerlee. +0031(0)597 - 591660
info@molemavof.nl www.molemavof.nl

Molenbouw

Restauratie

Onderhoud

Verbouw

Metaal

Houtbouw